

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Lielu uzņēmumu grupu globāla minimāla nodokļu līmeņa nodrošināšanas likums

1. pants. Likumā lietotie termini

(1) Likumā lietotie termini atbilst likumā "Par nodokļiem un nodevām", Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likumā, Valsts fondēto pensiju likumā, Privāto pensiju fondu likumā, Grāmatvedības likumā, Komerclikumā un Kooperatīvo sabiedrību likumā lietotajiem terminiem, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

(2) Likumā ir lietoti arī šādi termini:

1) **būtisks konkurences izkropļojums** — tas, ka pēc konkrēta principa vai procedūras piemērošanas saskaņā ar vispārpieņemtu grāmatvedības principu kopumu pārskata gadā kopējā ienākumu vai izdevumu atšķirība ir par 75 miljoniem *euro* lielāka nekā summa, kas būtu noteikta, piemērojot atbilstošo principu vai procedūru saskaņā ar Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, ko Eiropas Savienība pieņēmusi, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 19. jūlija regulu (EK) 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu;

2) **fiskāli caurskatāma vienība:**

a) vienība, ciktāl tā ir nodokļu vajadzībām caurskatāma attiecībā uz tās ienākumiem, izdevumiem, peļņu vai zaudējumiem jurisdikcijā, kurā tā tika izveidota, ja vien tā nav nodokļu rezidents un tās ienākumiem vai peļņai nepiemēro nodokli citā jurisdikcijā,

b) vienība, kuru uzskata par nodokļu vajadzībām caurskatāmu vienību attiecībā uz tās ienākumiem, izdevumiem, peļņu vai zaudējumiem, ciktāl tā ir nodokļu vajadzībām caurskatāma jurisdikcijā, kurā atrodas tās ģeogrāfiskais, vai vienība, kuru uzskata par reversu hibrīdvienību attiecībā uz tās ienākumiem, izdevumiem, peļņu vai zaudējumiem, ciktāl tā nav nodokļu vajadzībām caurskatāma jurisdikcijā, kurā atrodas tās ģeogrāfiskais,

c) vienība, kuras ienākumus, izdevumus, peļņu vai zaudējumus saskaņā ar jurisdikcijas tiesību aktiem uzskata par tādiem, ko guvis vai radījis šīs vienības tiešais ģeogrāfiskais atbilstoši tā līdzdalībai minētajā vienībā,

d) ģeogrāfiskās daļas vienībā vai pastāvīgajā pārstāvniecībā, kas ir sastāvā esoša vienība, tiek uzskatīta par tādu, kas tiek turēta, izmantojot nodokļu vajadzībām caurskatāmu struktūru, ja šī ģeogrāfiskās daļas tiek turēta netieši, izmantojot nodokļu vajadzībām caurskatāmu vienību ķēdi,

e) sastāvā esoša vienība, kas nav nodokļu rezidents un kam nepiemēro nodokli vai virsnodokli, pamatojoties uz tās vadības atrašanās vietu, izveides vietu un līdzīgiem kritērijiem, tiek uzskatīta par fiskāli caurskatāmu vienību un par nodokļu vajadzībām caurskatāmu vienību attiecībā uz tās ienākumiem, izdevumiem, peļņu vai zaudējumiem, ciktāl tās ģeogrāfiskais atrodas jurisdikcijā, kas vienību uzskata par nodokļu vajadzībām caurskatāmu, tās uzņēmējdarbības vieta nav jurisdikcijā, kurā tā izveidota, un tās ienākumi, izdevumi, peļņa vai zaudējumi nav attiecināmi uz pastāvīgu pārstāvniecību;

3) galīgais mātes uzņēmums:

a) vienība, kurai tieši vai netieši ir kontrolējoša līdzdalība jebkurā citā vienībā un kura tieši vai netieši nepieder citai vienībai ar kontrolējošu līdzdalību tajā,

b) grupas galvenā vienība, kā tā definēta šīs daļas 5. punkta "b" apakšpunktā;

4) **galvenā vienība** — vienība, kas iekļauj pastāvīgās pārstāvniecības finanšu grāmatvedības neto ienākumus vai zaudējumus savos finanšu pārskatos;

5) **grupa**:

a) tādu vienību kopums, kuras saista īpašumtiesības vai kontrole, kā to definē pieņemams finanšu grāmatvedības uzskaites standarts konsolidētu finanšu pārskatu sagatavošanai, ko veic galīgais mātes uzņēmums, tostarp jebkura vienība, kas var būt izslēgta no galīgā mātes uzņēmuma konsolidētajiem finanšu pārskatiem, pamatojoties tikai uz to, ka tā ir maza vai ka tā tiek turēta pārdošanai, vai uz būtiskuma apsvērumiem,

b) vienība, kam ir viena vai vairākas pastāvīgas pārstāvniecības, ar noteikumu, ka tā nav daļa no citas grupas, kas definēta šā punkta "a" apakšpunktā;

6) **ieguldījumu vienība**:

a) ieguldījumu fonds vai nekustamā īpašuma ieguldījumu instrumentsabiedrība,

b) vienība, kuras vērtība vismaz 95 procentu apmērā pieder šā punkta "a" apakšpunktā minētajai vienībai tieši vai ar šādu vienību starpniecību un kura darbojas tikai vai gandrīz tikai ar mērķi turēt aktīvus vai ieguldīt līdzekļus to labā,

c) vienība, kuras vērtība vismaz 85 procentu apmērā pieder šā punkta "a" apakšpunktā minētajai vienībai, ar noteikumu, ka gandrīz visi tās ieņēmumi tiek gūti no dividendēm vai pašu kapitāla guvumiem vai zaudējumiem, kurus neiekļauj ienākumu vai zaudējumu aprēķinā, veicot virsnodokļa aprēķinu;

7) **iesniedzēja sastāvā esoša vienība** — vienība, kas iesniedz šā likuma 4. pantā minēto virsnodokļa informācijas deklarāciju;

8) **izslēgtā vienība** — bezpeļņas organizācija, pensiju fonds, ieguldījumu fonds, kas ir galīgais mātes uzņēmums, vai nekustamā īpašuma ieguldījumu instrumentsabiedrība, kas ir galīgais mātes uzņēmums;

9) **konsolidētie finanšu pārskati**:

a) finanšu pārskati, kurus sagatavo vienība saskaņā ar pieņemamu finanšu grāmatvedības standartu un kuros minētās vienības (un jebkuras tādas vienības, kurā tai ir kontrolējoša līdzdalība) aktīvi, saistības, ienākumi, izdevumi un naudas plūsmas ir atspoguļotas kā vienas saimnieciskas vienības aktīvi, saistības, ienākumi, izdevumi un naudas plūsmas,

b) attiecībā uz šīs daļas 5. punkta "b" apakšpunktā definētajām grupām — finanšu pārskati, ko sagatavo vienība saskaņā ar pieņemamu finanšu grāmatvedības standartu,

c) galīgā mātes uzņēmuma finanšu pārskati, kas nav sagatavoti saskaņā ar pieņemamu finanšu grāmatvedības standartu un kas vēlāk tiek koriģēti, lai novērstu jebkādas būtiskus konkurences izkropļojumus,

d) ja galīgais mātes uzņēmums nesagatavo finanšu pārskatus, kā norādīts šā punkta "a", "b" un "c" apakšpunktā, — finanšu pārskati, kas tiktu sagatavoti, ja galīgajam mātes uzņēmumam būtu jāpagatavo šādi finanšu pārskati saskaņā ar pieņemamu finanšu grāmatvedības standartu vai citu finanšu grāmatvedības standartu, ar noteikumu, ka šādi finanšu pārskati ir koriģēti, lai novērstu jebkādas būtiskus konkurences izkropļojumus;

10) **kontrolējoša līdzdalība** — īpašumtiesības vienībā, kuru turētājam ir pienākums pa pozīcijām konsolidēt vai būtu bijis pienākums konsolidēt vienības aktīvus, saistības, ienākumus, izdevumus un naudas plūsmas saskaņā ar pieņemamu finanšu grāmatvedības standartu, turklāt uzskatāms, ka galvenajai vienībai ir kontrolējoša līdzdalība tās pastāvīgajās pārstāvniecībās;

11) **nekustamā īpašuma ieguldījumu instrumentsabiedrība** — plaši turēta vienība, kuras turējumā galvenokārt ir nekustamais īpašums un kurai piemēro nodokli vienā līmenī, apliekot ar nodokli šo vienību vai tās līdzdalības turētājus, ar atlikšanas termiņu, ne ilgāku par vienu gadu;

12) pastāvīgā pārstāvniecība:

a) uzņēmējdarbības vieta vai domājama uzņēmējdarbības vieta, kas atrodas jurisdikcijā, kurā to uzskata par pastāvīgu pārstāvniecību saskaņā ar piemērojamu starpvalstu nodokļu līgumu, ar noteikumu, ka šāda jurisdikcija apliek uz to attiecināmos ienākumus ar nodokli, ievērojot šā starpvalstu nodokļu līguma nosacījumus,

b) ja nav piemērojama starptautiska nodokļu līguma, — uzņēmējdarbības vieta vai domājama uzņēmējdarbības vieta, kas atrodas jurisdikcijā, kura apliek uz šādu uzņēmējdarbības vietu attiecināmos ienākumus ar nodokli uz neto pamata līdzīgi tam, kā tā apliek ar nodokli savus rezidentus,

c) ja jurisdikcijai nav uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēmas, — uzņēmējdarbības vieta vai domājama uzņēmējdarbības vieta, kas atrodas šādā jurisdikcijā un kas tiktu uzskatīta par pastāvīgu pārstāvniecību, ja pastāvētu piemērojams starpvalstu nodokļu līgums, kas izstrādāts sadarbībā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju, ar noteikumu, ka šādai jurisdikcijai būtu bijušas tiesības aplikt ar nodokli ienākumus, kuri būtu bijuši attiecināmi uz uzņēmējdarbības vietu, ievērojot šā starpvalstu nodokļu līguma nosacījumus,

d) uzņēmējdarbības vieta vai domājama uzņēmējdarbības vieta, kura nav norādīta šā punkta "a", "b" vai "c" apakšpunktā un ar kuras starpniecību tiek veiktas darbības ārpus jurisdikcijas, kurā ir vienības atrašanās vieta, ar noteikumu, ka šāda jurisdikcija atbrīvo no nodokļa ienākumus, kas attiecināmi uz šādām darbībām;

13) **pieņemami finanšu grāmatvedības standarti** — starptautiskie finanšu pārskatu standarti, ko Eiropas Savienība pieņēmusi, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 19. jūlija regulu (EK) 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu, un Amerikas Savienoto Valstu, Austrālijas Savienības, Brazīlijas Federatīvās Republikas, Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstu, Honkongas/Sjanganas īpašā administratīvā rajona (ĶTR), Indijas Republikas, Japānas, Jaunzēlandes, Kanādas, Ķīnas Tautas Republikas (ĶTR), Korejas Republikas, Krievijas Federācijas, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes, Meksikas Savienoto Valstu, Singapūras Republikas un Šveices Konfederācijas vispārpieņemtie grāmatvedības principi;

14) sastāvā esoša vienība:

a) jebkura vienība, kas ir daļa no lielas starptautisku uzņēmumu grupas,

b) jebkura galvenās vienības pastāvīgā pārstāvniecība, ja galvenā vienība ir šā punkta "a" apakšpunktā minētās lielas starptautisku uzņēmumu grupas daļa;

15) **starptautisku uzņēmumu grupa** — jebkura grupa, kas ietver vismaz vienu vienību vai pastāvīgu pārstāvniecību, kura neatrodas galīgā mātes uzņēmuma jurisdikcijā;

16) **vienība** — jebkurš juridisks veidojums, kas sagatavo atsevišķus finanšu pārskatus, vai jebkura juridiskā persona;

17) **virsnodoklis** — papildu nodoklis, ko aprēķina par jurisdikciju vai sastāvā esošu vienību saskaņā ar attiecīgās valsts nacionālajiem normatīvajiem aktiem attiecībā uz globāla minimāla nodokļu līmeņa nodrošināšanu lielām starptautisku uzņēmumu grupām.

2. pants. Darbības joma

(1) Šo likumu piemēro lielu starptautisku uzņēmumu grupu sastāvā esošas vienības, kas atrodas Latvijā. Starptautisku uzņēmumu grupu uzskata par lielu, ja tās kopējie gada ieņēmumi, ieskaitot izslēgto vienību ieņēmumus, tās galīgā mātes uzņēmuma konsolidētajos finanšu pārskatos vismaz divos no četriem iepriekšējiem pārskata gadiem ir 750 miljoni *euro* vai vairāk.

(2) Ja viens vai vairāki no šā panta pirmajā daļā minētajiem četriem pārskata gadiem ir garāki vai īsāki par 12 mēnešiem, šā panta pirmajā daļā minēto ieņēmumu robežvērtību proporcionāli koriģē par katru no minētajiem

pārskata gadiem.

(3) Šis likums neattiecas uz izslēgtajām vienībām.

3. pants. Lielas starptautisku uzņēmumu grupas sastāvā esošas vienības atrašanās vieta

(1) Šā likuma piemērošanai vienība, kas nav fiskāli caurskatāma vienība, atrodas jurisdikcijā, kurā to uzskata par nodokļu rezidentu, pamatojoties uz tās vadības atrašanās vietu, tās izveides vietu vai līdzīgiem kritērijiem.

(2) Ja atrašanās vietu sastāvā esošai vienībai, kas nav fiskāli caurskatāma vienība, nav iespējams noteikt, pamatojoties uz šā panta pirmo daļu, uzskata, ka tā atrodas jurisdikcijā, kurā tā izveidota.

(3) Fiskāli caurskatāmu vienību uzskata par tādu, kam nav valstspiederības, ja vien tā nav lielas starptautisku uzņēmumu grupas galīgais mātes uzņēmums. Pretējā gadījumā uzskata, ka fiskāli caurskatāma vienība atrodas jurisdikcijā, kurā tā izveidota.

(4) Tiek uzskatīts, ka pastāvīgā pārstāvniecība, kas:

1) definēta šā likuma 1. panta otrās daļas 12. punkta "a" apakšpunktā, atrodas jurisdikcijā, kurā to uzskata par pastāvīgu pārstāvniecību un kurā tai ir pienākums maksāt nodokļus saskaņā ar piemērojamo starptautisko nodokļu līgumu;

2) definēta šā likuma 1. panta otrās daļas 12. punkta "b" apakšpunktā, atrodas jurisdikcijā, kurā tai piemēro nodokli pēc neto principa, pamatojoties uz tās uzņēmējdarbības klātbūtni;

3) definēta šā likuma 1. panta otrās daļas 12. punkta "c" apakšpunktā, atrodas jurisdikcijā, kurā tā fiziski pastāv;

4) definēta šā likuma 1. panta otrās daļas 12. punkta "d" apakšpunktā, ir bez valstspiederības.

(5) Ja sastāvā esoša vienība atrodas divās jurisdikcijās un starp tām ir piemērojams starptautisks nodokļu līgums, tad:

1) uzskata, ka sastāvā esošā vienība atrodas jurisdikcijā, kurā to uzskata par nodokļu rezidentu saskaņā ar starptautisko nodokļu līgumu;

2) ja piemērojamais starptautiskais nodokļu līgums nosaka, ka kompetentajām iestādēm ir jāpanāk savstarpēja vienošanās par sastāvā esošās vienības domājamo atrašanās vietu nodokļu vajadzībām, bet šāda vienošanās netiek panākta, piemēro šā panta sesto daļu;

3) ja saskaņā ar spēkā esošo piemērojamo starptautisko nodokļu līgumu nav atbrīvojuma no nodokļu dubultas uzlikšanas, jo sastāvā esošā vienība ir nodokļu rezidents abās starptautiskā nodokļu līguma pusēs, piemēro šā panta sesto daļu.

(6) Ja sastāvā esoša vienība atrodas divās jurisdikcijās un starp tām nav piemērojama starptautiska nodokļu līguma, tad uzskata, ka sastāvā esošās vienības atrašanās vieta ir tajā jurisdikcijā, kurā no tās tiek iekasēta lielākā nodokļu summa par pārskata gadu.

(7) Ja šā panta piektās un sestās daļas piemērošanas rezultātā tiek noteikts, ka galīgā mātes uzņēmuma atrašanās vieta ir Latvijā, uzskata, ka otrā jurisdikcijā uz to attiecas šīs jurisdikcijas nacionālajos normatīvajos aktos noteiktie globāla minimāla nodokļu līmeņa nodrošināšanas pasākumi lielām starptautisku uzņēmumu grupām, ja vien spēkā esošais starptautiskais nodokļu līgums neaizliedz šādu atrašanās vietas noteikšanu.

(8) Ja pārskata gada laikā sastāvā esoša vienība maina savu atrašanās vietu, uzskata, ka tās atrašanās vieta ir jurisdikcijā, kurā to pārskata gada sākumā uzskatīja par sastāvā esošu saskaņā ar šo pantu.

4. pants. Ziņošanas pienākums

(1) Lai nodrošinātu minimālo efektīvo nodokļu uzlikšanu lielām starptautisku uzņēmumu grupām, galīgais mātes uzņēmums, kura atrašanās vieta ir Latvijā, izraugās citu iesniedzēja sastāvā esošu vienību citā dalībvalstī šā panta otrajā daļā minētās virsnodokļa informācijas deklarācijas sagatavošanai vai, ja lielai starptautisko uzņēmumu grupai

nav sastāvā esošas vienības citā dalībvalstī, — tādas trešās valsts jurisdikcijā, kurai pārskata gadā ir spēkā ar Latviju noslēgts divpusējs vai daudzpusējs kompetento iestāžu nolīgums vai vienošanās, kas paredz virsnodokļa informācijas deklarāciju automātisku apmaiņu.

(2) Sastāvā esošas vienības, kas atrodas Latvijā, pēc izraudzītās iesniedzēja sastāvā esošās vienības pieprasījuma nodrošina tās rīcībā esošās informācijas, kas nepieciešama virsnodokļa informācijas deklarācijas sagatavošanai, iesniegšanu saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem.

(3) Sastāvā esošas vienības, kas atrodas Latvijā, sniedz iesniedzēja sastāvā esošai vienībai vai izraudzītajai iesniedzēja sastāvā esošajai vienībai šā panta otrajā daļā minēto informāciju ne vēlāk kā 12 mēnešus pēc pārskata gada pēdējās dienas.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 2022. gada 14. decembra direktīvas (ES) 2022/2523 par globāla minimāla nodokļu līmeņa nodrošināšanu starptautisku uzņēmumu grupām un lielām vietējām grupām Savienībā.

Likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā izsludināšanas.

Likums Saeimā pieņemts 2024. gada 6. jūnijā.

Valsts prezidents *E. Rinkēvičs*

Rīgā 2024. gada 20. jūnijā